

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Maj 1875, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 11
med anledning af från Första Kammarerna erhållen del
af dess Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande rörande
skyndsammare offentliggörande af Riksdagens protokoll.*

I det beträffande ofvan angifna ärende till Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts behandling hänskjutna utlåtande N:o 5 med anledning af återremiss af utlåtaudet N:o 2, framhålles såsom skäl för den föreslagna åtgärden bland annat vigten deraf att en tjänsteman finnes, i hvilkens hand uppsigten öfver protokollens uppteckning och tryckning vore förenad, hvadan förordats tillsättande, genom Kansli-deputerade, af en lämplig person, som skulle ega att hålla tillsyn öfver upptecknandet af ledamöternes yttranden till Kamrarnes protokoll, äfvensom öfver dessa protokolls tryckning. Likaledes har Utskottet velat gifva uttryck åt det allmänt erkända behofvet af en förstärkning i de snabbskrifvande notariernes antal, hvilket anses svårigen kunna ske, om man icke sörjer därför, att mellan riksdagarne en ordnad undervisning i snabbskrifverikonsten meddelas, hvarför angeläget vore, att den ifrågavarande personen för detta ändamål redan under nu innevarande riksdag blefve tillsatt. Efter att vidare hafva framhållit fördelarne af en sådan anordning i de land, der offentliggörandet af representationens öfverläggningar och beslut med skyndsamhet fullgöras, såsom i Danmark och Norge, samt den förvissning

Bih. till Riksd. Prot. 1875. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 21 Häft.

Utskottet eger derom att, när bestyret med denna del af protokollen från början till slut är förenadt hos en person, detta skall komma att utöfva en fördelaktig inverkan så väl på den *skyndsämhet* som på den *säkerhet*, hvarmed yttranden blifva återgifna i skrift och tryck, hemställer Utskottet,

att Kansli-deputerade må ega anställa lämplig person för att hafva uppsigt öfver tryckningen af Kamrarnes protokoll, ordna och öfvervaka snabbskrifvarnes arbeten samt, der behof göres, efter Riksdagens slut meddela undervisning i snabbskrifningskonsten.

Det Tillfälliga Utskott af Andra Kammaren, som fått sig detta ärende öfverlemnadt till behandling, har, efter derom tagen vederbörlig kännedom och efter pröfning af de skäl som tala *för* och *emot* den gjorda framställningen, för sin del funnit de senare vara af den vigt och beskaffenhet, att de icke kunnat undgå utöfva afgörande inflytande på Utskottets mening i frågan. För tydliggörandet häraf har Utskottet sammanfattat dem i följande hufvudpunkter:

1:o *omöjligheten* för en person att, då Kamrarne, såsom förhållandet är vid svenska riksdagen, hålla sina sammanträden *samtidigt*, vara närvarande i *båda* Kamrarne på en gång, hvilket vore nödvändigt för att kunna öfvervaka snabbskrifvarnes arbeten;

2:o *obehöfligheten* af en dylik kontroll, antaget att den för öfrigt vore möjlig, då ju för närvarande i *Första* Kammaren finnas anstälde *tvänne* och i *Andra* Kammaren *trenne* s. k. *kontrollerande notaries*, hvilka rätta de af notarierne uppsatta yttranden, innan de af talarne sjelfva justeras;

3:o den *långsamhet* i protokollens tryckning och utdelning, som skäligen måste befaras blifva följden af den föreslagna nya befattningen. Antaget nemligen, att denna befattning vore gagnelig och möjlig att för en person utöfva, så skulle han endast för att genomläsa protokollen — ty någon granskning och rättelse af i båda Kamrarne förda protokoll under sammanträden, som börjas och slutas samtidigt i båda Kamrarne, vore af under 1:o) anförda skäl en omöjlighet — behöfva ensam lika lång tid, efter det protokollen blifvit uppsatta och reviderade af de kontrollerande notarierne, således innan de af talarne sjelfva justeras, *som alla fem kontrollerande notarierne tillsammans*. Erfarenheten har visat, att för de kontrollerande notariernes revision af protokollen åtgår i allmänhet *fem* timmar för att revidera en timmes diskussionsprotokoll. Om således samtidigt i båda Kamrarne plena hållas t. ex. fem timmar å rad, så behöfva de kontrollerande notarierne i båda Kamrarne tillsammans använda *femtio* timmar på revisionen. Protokollsföreståndaren skulle sålunda behöfva *50 timmar* för sin revision. Tiden, inom hvilken protokollen

skulle kunna framläggas till justering för talarne, skulle följaktligen förlängas med något öfver två dygn, d. v. s. protokollen, som nu tredje dagen efter sammanträdet äro tillgängliga för talarne att justera, skulle ej blifva det förr än på den femte. Ändamålet med tillsättandet af den nye tjänstemannen, hvilket ju skulle vara, bland annat, en snabbare tryckning och utdelning af protokollen, komme således att motverkas i stället för befordras;

4:o) beträffande ordnandet af snabbskrifvarnes arbete, så har detta — som bekant — hittills utan svårighet skett, utan att någon särskild tjänsteman härför funnits behöflig, vare sig i Första eller i Andra Kammaren; de kontrollerande notarierna hafva hittills skött detta åliggande och synas kunna göra det äfven fortfarande;

5:o) äfven en person med den allra största förmåga och insigter i riksdagsärendenas mångfald, samt den största vana vid protokollsföringen, skulle svårigen under fem à sex timmars diskussion kunna så följa förhandlingarne, att han kunde kontrollera de fel, som möjligen i de skrifna protokollen funnes kvar, sedan de blifvit af de kontrollerande notarierna granskade — och detta vore för den föreslagne tjänstemannen af under 1:o anfördt skäl dessutom en omöjlighet;

6:o) på de få ställen utomlands, der s. k. protokollsföreståndare finnas, finnes också en sådan för hvardera afdelningen af representationen. Så t. ex. i Danmark, der man har — se Utskottets förra betänkande N:o 2 — en s. k. Landtings- och en Folketingssekreterare; likartadt förhållande i preussiska landtdagen, i Belgiska representationen o. s. v.

Uppsigten öfver tryckningen af protokollen utöfvas för närvarande, såsom känt är, af en särskild tryckeriföreståndare, hvilket hittills befunnits lämpligt. Skulle "ordnandet och öfvervakandet" samt "uppsigten öfver tryckningen" af protokollen öfverlemnas åt en och samma person, så måste hos denne förefinnas såväl de insigter och den erfarenhet, som för det senare uppdragets behöriga fullgörande erfordras, som de hvilka krävas för det förstnämnda ändamålet. Personen i fråga måste således vara både en duglig tryckeriföreståndare och en person, som eger så grundliga insigter i alla vid riksdagen förekommande frågor, att han kan rätta mer eller mindre felaktiga uppfattningar af anföranden utaf alla talare, på samma gång han dessutom borde kunna samtidigt vara på två ställen närvarande. Påtagligen är detta att af honom begära mera än det möjliga.

Angående slutligen berörde persons skyldighet att mellan riksdagarne undervisa i snabbskrifning, skulle, då motionären Herr F. F. Carlson i en annan motion begärt för detta ändamål ett anslag af 600 kronor — utom det åt den nye tjänstemannen i egenskap af s. k. protokollsståndare i samma motion föreslagna arvode af *18 kronor om dagen* under pågående riksdag — följden häraf blifva, att undervisningen i stenografi i verkligheten blefve för honom ett monopol. Genom den *officiela* pregel, som genom ett anslag påtrycktes honom, samt genom den *lägre afgift* för undervisningen, han af sina elever härigenom skulle kunna åtnöja sig med, skulle nemligen all konkurrens med honom från andra personer, som möjligen kunde vara både villiga och dugliga att undervisa i snabbskrifning, omöjliggöras, ty de skulle naturligtvis icke kunna undervisa för lika billigt pris som han. Säkerheten för Riksdagen att bekomma duglige snabbskrifvare synes härigenom ej heller komma att ökas, ty orsaken, hvarföre jemförelsevis få personer nu lära sig snabbskrift, är ej den omständigheten att kursen är dyr — vanliga afgiften för dylik undervisning en à två timmar om dagen under 6 à 8 månader har, efter hvad Utskottet har sig bekant, hittills varit 75 kronor — utan dels den ihärdighet i arbetet, som fordras för att i konsten ernå tillräcklig färdighet, dels — och hufvudsakligen — osäkerheten att, äfven om man ernått denna färdighet, vinna en anställning vid riksdagen såsom protokollsförare, hvartill äfven kommit den nuvarande relativt låga aflöningen för Kamrarnes notarier. Hvad som erfordras för att Riksdagen skall erhålla skicklige protokollsförare i tillräckligt antal är således icke *anslag för meddelande af undervisning* till ett bättre pris än nu, utan förhöjning i det för Kamrarnes notarier nu bestämda dagtraktamentet, hvarom ock vid innevarande riksdag motioner blifvit väckta, i *Första Kammar*en af herr F. F. Carlson och i *Andra Kammar*en af Herr J. Sjöberg.

På grund af nu anförda skäl, hvartill andra, hemtade från motiveringen till det betänkande, som legat till grund för Första Kammarens bifall i frågan måhända ytterligare skulle kunna läggas, anser Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskott för sin del, att

den föreslagna åtgärden icke bör af Kammaren bifallas.

Stockholm den 15 Maj 1875.

På Utskottets vägnar:

Robert De la Gardi.